

KLASA: 602-04/17-03/0009
URBROJ: 355-02-04-18-0007
Zagreb, 26. siječnja 2018. godine

AKREDITACIJSKA PREPORUKA
Agencije za znanost i visoko obrazovanje
u postupku inicijalne akreditacije za izvođenje preddiplomskog stručnog
studijskog programa *Digitalno oblikovanje Visokog učilišta Algebra*
(u sjedištu visokog učilišta)

1. Uvod

Dana 21. veljače 2017. godine Agencija za znanost i visoko obrazovanje zaprimila je od Ministarstva znanosti i obrazovanja zahtjev (KLASA: UP/I-602-04/17-13/00006; 533-20-17-0002 od dana 16. veljače 2017. godine) za inicijalnu akreditaciju za izvođenje preddiplomskog stručnog studijskog programa *Digitalno oblikovanje Visokog učilišta Algebra*, u trajanju od tri godine, a čijim se završetkom stjeće 180 ECTS bodova. Studij će se izvoditi u sjedištu Visokog učilišta Algebra, s početkom upisa prve generacije studenata u akademskoj godini 2018./2019.

Predviđen optimalan broj studenata je 25 redovitih studenata u akademskoj godini 2018./2019., sukladno podacima iz dokumenta Elaborat o studijskom programu koji je dostavilo visoko učilište. Predloženi stručni naziv koji se stjeće završetkom navedenog preddiplomskog stručnog studija je stručni/a prvostupnik/prvostupnica (baccalaureus/baccalaurea) digitalnog oblikovanja (bacc. art.).

Akreditacijski savjet Agencije je imenovao stručno povjerenstvo za provjeru predloženog studijskog programa.

Imenovano stručno povjerenstvo obavilo je posjet navedenom visokom učilištu dana 3. studenoga 2017. godine, a njihov se rad temeljio na elaboratu koje je izradilo visoko učilište, Zakonu o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju („Narodne novine“, broj 45/09; u dalnjem tekstu: Zakon), Pravilniku o sadržaju dopusnice i uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskog programa i reakreditaciju visokih učilišta („Narodne novine“, broj 24/10, u dalnjem tekstu: Pravilnik).

Nakon obavljenog posjeta, stručno povjerenstvo je donijelo završno izvješće na koje se visoko učilište nije očitovalo.

Na temelju izračuna dobivenog po kriterijima određenim u Mreži visokih učilišta, Akreditacijski savjet Agencije je, na 92. sjednici, održanoj dana 21. siječnja 2018. godine, utvrdio da je predloženi studijski program u skladu sa navedenim strateškim dokumentom.

Dodatno, a uzimajući u obzir završno izvješće stručnog povjerenstva o studijskom programu (recenziju) te podatke o nužnim uvjetima koje visoko učilište treba ispunjavati u postupku inicijalne akreditacije za izvođenje novoga studijskog programa sukladno Zakonu i Pravilniku i izračun o kvantitativnim pokazateljima iz informacijskog sustava MOZVAG, Akreditacijski savjet je, nakon rasprave o

vrednovanom studijskom programu, na svojoj 92. sjednici održanoj dana 23. siječnja 2018. godine donio negativno stručno mišljenje.

2. Uvjeti propisani Pravilnikom

Vezano uz uvjete propisane Pravilnikom utvrđeno je da visoko učilište ne ispunjava uvjet propisan člankom 16. stavak 2. Pravilnika koji se odnosi na ukupan broj norma sati predloženog studijskog programa. Navedenom odredbom je propisano da od ukupnog broja norma sati za predloženi studijski program najmanje jednu trećinu trebaju izvoditi zaposlenici s punim radnim vremenom izabrani u znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna ili nastavna zvanja. Analizom podataka koje je dostavilo Visoko učilište Algebra utvrđeno je da pokrivenost nastave vlastitim kadrom iznosi 0,28 odnosno 28% iz čega proizlazi da visoko učilište ne ispunjava gore navedeni uvjet. S tim u vezi, stručno povjerenstvo je i u izvješću navelo kako je, prema podacima predlagачa ovog studijskog programa, predviđeno da više od dvije trećine nastave izvode vanjski suradnici, odnosno da je pokrivenost nastave vlastitim kadrom je ispod minimalne razine propisane Pravilnikom prema kojem od ukupnog broja norma sati za predloženi studijski program najmanje jednu trećinu moraju izvoditi zaposlenici s puni radnim vremenom, izabrani u znanstveno-nastavna, umjetničko-nastavna ili nastavna zvanja (točka 4.1. završnog izvješća) te da nedostaju stalno zaposleni nastavnici u primarnom području studija kao i da je najveće opterećenje na vanjskim suradnicima (točka 3.5. završnog izvješća). Uz to je stručno povjerenstvo navelo i kako Visoko učilište Algebra nema nijednog stalno zaposlenog nastavnika iz umjetničkog područja (točka 4.1. završnog izvješća), a što je u svezi s odredbom članka 15. stavka 3. Pravilnika odnosno članka 11. stavka 1. točke 1. Pravilnika.

Vezano uz uvjet propisan člankom 16. stavkom 1. točkom 7. Pravilnika, a koji se odnosi na analizu usporedivosti predloženog studijskog programa sa kvalitetom srodnih akreditiranih studijskih programa u Hrvatskoj i u zemljama Europske unije, koja mora sadržavati analizu minimalnih institucionalnih prepostavki iz članka 18. navedenog Pravilnika, stručno povjerenstvo je u izvješću navelo kako je predloženi studijski program moguće uspoređivati sa srodnim studijima u Europskoj uniji i u svijetu, dok nije moguće pronaći usporedbu s drugim srodnim akreditiranim studijskim programima u Republici Hrvatskoj (točka 1.1. završnog izvješća).

Nadalje, Visoko učilište Algebra djelomično ne ispunjava kriterij propisan člankom 16. stavkom 1. točkom 2. Pravilnika, a koji se odnosi na analizu usklađenosti studijskog programa sa strateškim ciljevima visokog učilišta. Naime, iz izvješća stručnog povjerenstva proizlazi kako problem usklađivanja novog studijskog programa sa strateškim ciljevima nije samo načelne naravi nego i supstancijske, odnosno organizacijske. Stručno povjerenstvo je shvatilo želju visokog učilišta da jedan studijski program zamijeni drugim, ali istodobno na visokom učilištu nema dovoljno zaposlenih nastavnika za pokrivanje nastave, pri čemu nema niti jednog zaposlenog nastavnika s izborom u zvanje iz područja umjetnosti u kojem se predlaže novi studijski program (točka 2.1. završnog izvješća).

Stručno povjerenstvo također smatra kako temeljne discipline potrebne za struku nisu dobro zastupljene u umjetničkoj komponenti („oblikovanje“ iz naziva studijskog programa). Nije jasno koji će naziv steći student nakon završetka ovog studijskog programa, a posebice jer se u nazivu ističe pojam „oblikovanje“, dok se u Elaboratu i u naslovu kolegija koristi pojam „dizajn“. O dvojbi i razvoju semantičkog polja pojmove „oblikovanje“ i „dizajn“ u hrvatskom jeziku i kulturi postoji znanstvena

literatura, ali nije korištena. Terminološku dualnost bilo bi potrebno razjasniti kako bi i studentima i javnosti te poslodavcima bilo jasne kompetencije koje studenti stječu studijem (točka 2.5. završnog izvješća).

Nadalje, stručno povjerenstvo je mišljenja kako temeljne kompetencije navedene u predloženom studiju nisu povezane sa zahtjevima struke, jer se specifičnosti struke dizajna svode uglavnom na područje likovne umjetnosti, a teorija, povijest i metodologija dizajna kao struke postoje globalno pa i lokalno već barem trideset godina, kao interdisciplinarna znanost i kao primijenjena znanosti i, napisljeku, kao umjetnička praksa. Tu činjenicu treba uvažiti kako bi se kritički utemeljila praksa projektiranja vizualnih komunikacija u digitalnom okruženju. K tome, u nastavnom programu posve izostaju sadržaji povezani s društвom i društvenim učinkom masovne komunikacije i popularne kulture, a to su spoznaje kojima bi projektant vizualnih komunikacija u digitalnom okruženju svakako morao raspolagati (točka 2.6. završnog izvješća).

Također, stručno povjerenstvo smatra kako predloženi studij nije povezan s potrebama lokalne zajednice (gospodarstvo, poduzetništvo, civilno društvo i slično). Naime, stručno povjerenstvo smatra da predloženi program odveć pojednostavljuje djelovanje u domeni digitalnog oblikovanja na jednu vrstu novog tehnološkog horizonta tradicionalne umjetnosti, pri čemu se specifičnosti struke dizajna uopće ne uzimaju u obzir niti na razini znanstvene spoznaje niti na razini na kojoj struka definira edukaciju u dizajnu (*ICOGRADA Design Education Manifesto*, 2011) (točka 2.7. završnog izvješća).

Osim navedenog, stručno povjerenstvo je utvrdilo kako završetak studija ne osigurava stjecanje stručnih kompetencija, uključujući znanje, vještine i metode zaključivanja. Naime, stručno povjerenstvo smatra kako predloženi studij ne uključuje dostatna znanja, vještine i metode zaključivanja primjerene suvremenim interdisciplinarnim i kritičkim pristupima i metodama rada u vizualnom dizajnu (točka 2.9. završnog izvješća). Što se tiče svrshodnosti svim predmeta u stjecanju predviđenih kompetencija koje se dobivaju završetkom ovog studija, stručno povjerenstvo smatra kako nedostaju sadržaji i predmeti koji pokrivaju teoriju i metodologiju oblikovanja (dizajna). U području koje se predloženim programom definira kao umjetničko ima pre malo sadržaja koji odgovaraju definiciji i nacionalnoj klasifikaciji profesije dizajner, a koje bi trebala biti najbliža području koje program definira kao „digitalno oblikovanje“. Na razini razvoja kritičkog i konceptualnog mišljenja, naglasak je previše stavljen na tradicionalno poimanje likovne umjetnosti s posve zastarjelom literaturom. Na razini poznavanja općih načela i kreativnih metoda dizajna moguće je primijetiti posve slične predmete s jednakom literaturom (Vizualna istraživanja i Vizualna struktura), u kojima, međutim, nema niti naznake spoznaja, ideja i literature iz danas najvažnijeg područja interdisciplinarnih znanosti – vizualne kulture. Napisljeku, nedostaju predmeti iz domene teorije i povijesti dizajna koji su danas standardni dio programa u edukaciji dizajnera (točka 3.1. završnog izvješća).

Stručno povjerenstvo je također utvrdilo da pojedine predmete smatra upitnima. Naime, predmeti Vizualno istraživanje i Vizualna struktura su gotovo identični, a predmet Dizajn proizvoda niti ospozobljava studente za projektiranje predmeta i ili sustava predmeta niti im daje temeljene kritičke informacije o suvremenoj poziciji proizvoda u tehnološkom i društvenom kontekstu, a najnovija knjiga na hrvatskom jeziku u popisu literature je iz 1980. godine (točka 3.2. završnog izvješća).

Sve prethodno navedeno je usko povezano sa ispunjavanjem uvjeta iz članka 16. stavka 1. točke 3. -5. te 9. Pravilnika.

Nadalje, Visoko učilište Algebra ne ispunjava kriterij propisan člankom 16. stavkom 1. točkom 4. Pravilnika. Naime, stručno povjerenstvo smatra kako planirane

nastavne metode i sadržaj studijskog programa ne osiguravaju stjecanje predviđenih ishoda učenja te navodi kako nema šireg uvida u kulturu komunikacije i utjecaj tehnologije na društvo, kao niti uvida u društveni kontekst kao okvir za projektno djelovanje. K tome, pretjerani naglasak na tradicionalne likovne umjetnosti nepotrebno fokusira studente na površinsko estetičko razumijevanje vizualnih informacija, dok kritičko razmišljanje i razvoj koncepata te strategija stvaranja u dizajnu uopće nisu pokriveni predmetima i relevantnom literaturom (točka 3.3. završnog izvješća). Stručno povjerenstvo je, s tim u vezi, navelo kako bi sadržaj predmeta trebao biti više utemeljen u području dizajna i opskrbljen suvremenijom literaturom (točka 3.6. završnog izvješća).

Završno, stručno povjerenstvo je u izvješću utvrdilo kako smatra da je očekivani broj studenata prevelik s obzirom na pokrivenost potrebe za individualnim radom sa studentima u odnosu na broj zaposlenih nastavnika u primarnom području umjetnosti (točka 4.3. završnog izvješća).

3. Izvješće stručnog povjerenstva

Uvidom u Izvješće stručnog povjerenstva utvrđeno je da je zaključna preporuka stručnog povjerenstva da se **ne prihvati** predloženi studijski program. Završno obrazloženje za takvu negativnu preporuku je dano iz slijedećih razloga:

- opisani studijski program ne udovoljava propisanim kriterijima, najprije s obzirom na pokrivenost nastave vlastitim kadrom koja je ispod propisane trećine. Nadalje, nema niti jednog stalno zaposlenog nastavnika u primarnom području umjetnosti („oblikovanja“, kako se naziva u Elaboratu, odnosno „dizajna“).
- program opisan u Elaboratu gotovo uopće ne uzima u obzir teoriju i metodologiju dizajna kao kritičke osnove za kreativno stvaranje. Stoga je problematično i teško definirati ishode učenja na razini studijskog programa, kao i kompetencije.
- literatura kojom se studente vodi kroz studij u umjetničkom području je zastarjela i vrlo je malo naslova iz suvremenog područja kritičkog sagledavanja umjetnosti, a posebno iz domene teorije, povijesti i metodologije dizajna. Uz to, postoje objavljene i dostupne suvremene knjige iz navedenih područja i na hrvatskom jeziku, a koje u Elaboratu i u silabusima uopće nisu uzete u obzir.
- obrazovni ciljevi i ishodi učenja na razini studijskog programa, koji su prikazani u Elaboratu nisu utemeljeni u nastavnim sadržajima opisanim u pojedinačnim silabusima predmeta, a osobito u domeni oblikovanja/dizajna.

4. Zaključak

Iz svega navedenog proizlazi kako je u postupku inicijalne akreditacije za izvođenje novoga studijskog programa utvrđeno da visoko učilište ne ispunjava propisane nužne uvjete za izvođenje predloženog studijskog programa.

Sukladno svemu navedenom, a na temelju članka 20. stavka 6. Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju („Narodne novine“, broj 45/09) te uz prethodno mišljenje Akreditacijskog savjeta, doneseno na 92. sjednici održanoj dana 23. siječnja 2018. godine, Agencija za znanost i visoko obrazovanje preporuča ministru nadležnom za znanost i visoko obrazovanje:

- Odbijanje zahtjeva za izdavanje dopusnice za izvođenje preddiplomskog stručnog studijskog programa *Digitalno oblikovanje* Visokog učilišta Algebra (u sjedištu visokog učilišta) u trajanju od tri godine, a čijim se završetkom stječe 180 ECTS bodova.

Dostaviti:

1. Ministarstvo znanosti i obrazovanja, n/p ministrici, prof.dr.sc. Blaženka Divjak, Donje Svetice 38, Zagreb,
2. Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Uprava za visoko obrazovanje, Donje Svetice 38, Zagreb,
3. Visoko učilište Algebra, n.p. dekana, dr. sc. Mislav Balković, Ilica 242, Zagreb,
4. Pismohrana, ovdje.